

Het Bureau Financieel Toezicht (BFT) wordt integraal toezichthouder voor het notariaat en krijgt de toezichtstaken toegewezen die eerder onder de hoede vielen van de kamers van toezicht. Wat zijn de vertrekpunten van deze nieuwe vorm van toezicht? Waar krijgen (kandidaat-)notarissen mee te maken?

TEKST Gertjan Laan | FOTO'S Truus van Gog

Volgens het wetsontwerp 'Wijziging van de Wet op het notarisambt' krijgt het BFT, naast financieel toezicht op notariskantoren en toezicht op de naleving van de Wwft (Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme), ook de rol toebedeeld van toezichthouder op de integriteit in het notariaat. Het BFT wordt met de invoering van de aangepaste Wet op het notarisambt (Wna) integraal toezichthouder. De organisatie neemt deze rol over van de kamers van toezicht. Overigens beperkt die nieuwe rol zich niet tot toezicht alleen. Ook het opleggen van een bestuursrechtelijke boete bij overtredingen van administratieve voorschriften behoort tot de mogelijkheden. Bijvoorbeeld het niet tijdig indienen van jaarstukken door de notaris.

MELDPUNT

In de aanloop naar de nieuwe vorm van toezicht heeft het BFT meerdere rondetafelgesprekken gevoerd met diverse deskundigen, de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie

(KNB), de KNB-auditoren en de KNB-ringvoorzitters. Daaruit blijkt dat in een kort tijdsbestek nog veel zaken concreet moeten worden uitgewerkt. Een belangrijk uitgangspunt van het BFT is het zogenoemde risicogericht toezicht. Per (kandidaat-)notaris zullen de financiële en integriteitsrisico's in kaart moeten worden gebracht. Geert Pieter Vermeulen, één van de twee directeurs van het BFT, over dit uitgangspunt: 'Risicogericht betekent wat mij betreft dat we onder andere moeten reageren op incidenten. Daarbij moeten we de beschikking hebben over informatie uit verschillende bronnen, zoals de Belastingdienst, het Kadaster of accountants van notarissen. Verder zou gedacht kunnen worden aan een meldpunt voor zaken die niet goed gaan in het notariaat. Ook de aandelenhandel en de vastlegging daarvan in registers, zoals onlangs door de PvdA voorgesteld in de Tweede Kamer, kan een belangrijke rol spelen.' Met deze informatie wil het BFT een informatiepositie opbouwen op basis waarvan risico's inzichtelijk worden. Van daaruit zou een goed toezichtsvervolg mogelijk moeten zijn. Vermeulen vervolgt: 'Een andere informatiebron

BFT wordt integraal
toezichthouder

Sturen op risico's

Frits Oldenburg

zou de geschillencommissie kunnen zijn. Ik kan me voorstellen dat het BFT, afhankelijk van de omstandigheden, meer aandacht moet besteden aan een notaris die per jaar vijftig geschillen heeft dan aan een notaris die geen geschillen heeft.'

AFWIJKEND GEDRAG

Ter voorbereiding op de nieuwe toezichttaak heeft het BFT de activiteiten en de geldende normen die op een gemiddeld notariskantoor van toepassing zijn in kaart gebracht. 'Momenteel denken we na over de invulling van risico-indicatoren. Die moeten de basis vormen voor de risico-inschatting en welke toezichtactiviteiten je dan als toezichthouder moet ontplooien om zicht te krijgen op wat er feitelijk aan de hand is.' Het BFT wil aan de hand van binnenkomende signalen sturen. Het gaat daarbij om een opeenstapeling van meerdere signalen. Wijkt het gedrag af ten opzichte van de geldende norm, dan zal het BFT ter plekke gaan kijken wat er aan de hand is, eventueel gevolgd door periodiek toezicht. 'Stel op een kantoor neemt de omzet in de onroerendgoedpraktijk

sterk toe, terwijl het aantal akten afneemt. Dat hoeft nog niets te betekenen. Maar als bijvoorbeeld ook het persoonsverloop sterk is, dan kan dat een signaal zijn om verder onderzoek te doen', aldus Vermeulen.

LEVEL PLAYING FIELD

Frits Oldenburg bewaakt als bestuurslid bij de KNB de portefeuille 'Kwaliteit en regelgeving'. Ook hij geeft aan dat de komende maanden deze nieuwe vorm van toezicht zich verder moet uitkristalliseren. 'Het BFT krijgt de zware rol van algemene toezichthouder. In goed overleg met de KNB zal het BFT de komende maanden uitwerken hoe dat toezicht er in de praktijk gaat uitzien.' Voorop staat dat het BFT en de KNB een gemeenschappelijk doel hebben: een kwalitatief goed en integer notariaat. 'BFT en KNB hebben beide belang bij goede afspraken over de interpretatie van regelgeving en de uitvoering van het toezicht. Op welke manier wordt toezicht gehouden? Welke informatie moet beschikbaar worden gesteld aan het BFT? Om deze vragen gaat het', zegt Oldenburg. Voor de KNB is het creëren van een *level playing field* belangrijk. 'Degene die het toezicht houdt en degene op wie het toezicht wordt gehouden moeten eenzelfde begrip hebben van de regelgeving en de interpretatie daarvan. Om dat te bereiken, kun je onder andere denken aan het instellen van een commissie, bestaande uit afgevaardigden van KNB en BFT. Daarbinnen kan dat toezicht en de interpretatie van regelgeving regelmatig worden besproken. Verder kun je denken aan het integreren van een deel van de opleiding van auditoren en toezichthouders.'

Door de nieuwe vorm van toezicht vervalt de rol van de voorzitter van de kamer van toezicht. Deze heeft momenteel ook een begeleidende, meer informeel toezichthoudende rol, die niet direct hoeft te leiden tot tuchtrechtelijke activiteiten. Oldenburg vindt het minder voor de hand liggen dat die rol in de toekomst wordt uitgeoefend door het BFT. 'Wij denken dat deze rol meer op de weg ligt van de KNB.' Volgens Vermeulen moet hierover, mede vanuit het gezamenlijk belang van KNB en BFT, nog afstemming plaatsvinden.

DOELTREFFEND

Een gevoelig punt bij de nieuwe vorm van toezicht is de mogelijkheid die het BFT krijgt om rapporten van auditoren in te zien. Gaan notariskantoren straks dan geen informatie achterhouden tijdens peer reviews? Oldenburg vindt de rol van auditor niet dezelfde als die van de toezichthouder. 'De achtergrond van het auditsysteem is om de notaris te stimuleren de kwaliteit van zijn of haar dienstverlening te optimaliseren. Rechtstreekse uitwisseling van gegevens over het functioneren van een notaris tussen het BFT en een auditor past naar ons idee dan ook niet in dat kader. Het BFT krijgt ook voldoende mogelijkheden om zichzelf van de benodigde informatie te voorzien en is dus niet afhankelijk van de auditrapporten van de KNB. Ik geloof dan ook niet dat deze

CIB. Juist als partner

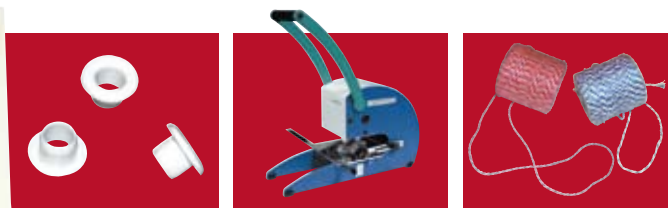

Dé kantoor­specialist voor notarissen

Notarieel Aktepapier van CIB. Betrouwbaar en geloofwaardig.

- **Eminent** hoogwaardige kwaliteit met ongeken­de allure.
- **Confident** betrouwbare kwaliteit met prima uitstraling.

Eminent en Confident zijn NEN2728-gecertificeerd en goedgekeurd door de KNB.

scherp geprijsd

CIB. Juist als partner

www.cib.nl

CIB Centraal InkoopBureau BV Postbus 330 2700 AH Zoetermeer

Telefoon (079) 36 38 440 Fax (079) 36 15 144 notarissen@cib.nl

Het Bureau Financieel Toezicht (BFT), gevestigd te Utrecht, is een zelfstandig bestuursorgaan (ZBO) dat financieel toezicht houdt op notarissen (Wet op het Notarisambt) en gerechtsdeurwaarders (Gerechtsdeurwaarderswet). Binnen afzienbare tijd wordt het BFT wettelijk integraal toezichthouder voor het Notariaat.

Verder fungeert het BFT als toezichthouder op de naleving van de Wwft (Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme) voor notarissen, advocaten, belastingadviseurs, openbare accountants, bedrijfseconomische adviseurs en onafhankelijke juridische medewerkers. De Wwft heeft als doel het behoud van integriteit van het financieel stelsel en de bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering.

Door toezicht te houden op de naleving van deze wetten tracht het BFT de integriteit van het financieel stelsel, waarbinnen juridische en financiële beroepen adequaat en betrouwbaar dienen te functioneren, in stand te houden en te bevorderen.

Het BFT zoekt voor de functie toezichthouder Notariaat

een ervaren notaris

die bereid is het ambt/zelfstandig ondernemerschap in te wisselen voor een functie bij de toezichthouder waarbij de relatie met het notariële werkkterrein behouden blijft.

Functiebeschrijving

Toe­zien op de naleving van de wet- en regelgeving binnen het toezichtgebied, analyseren, beantwoorden en evalueren van aan het toezicht gerelateerde juridische vraagstukken en het leveren van een juridische bijdrage aan klachtprocedures.

Op onze website www.bureauft.nl vindt u een uitgebreide beschrijving, profielschets en overige relevante informatie. Of bel voor meer informatie de heer G.P. Vermeulen RA, directeur BFT, via 030 – 251 69 84.

Wij bieden een zelfstandige functie in een enthousiast, informeel en professioneel team waar aandacht is voor persoonlijke ontwikkeling. Primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden volgens CAO voor de Rijksoverheid.

Stuur uw motivatie en CV voor 4 april 2011 naar Bureau Financieel Toezicht t.a.v. de directie, postbus 14052, 3508 SC Utrecht of mail naar richter@bureauft.nl.

BUREAU FINANCIEEL TOEZICHT

Acquisities aan de hand van deze advertentie worden niet op prijs gesteld.

‘Rechtstreekse uitwisseling van gegevens tussen het BFT en een auditor past naar ons idee niet in dat kader’

nieuwe indeling van bevoegdheden gevolgen zal hebben voor de inhoud van de auditrapporten en de informatie die kantoren uitwisselen met auditoren. Ik denk dat slechts in een beperkt aantal gevallen per jaar het BFT zich met deze rapporten zal bezighouden.’

Vermeulen begrijpt dat inzage van rapporten een gevoelig punt is. ‘Ik heb daar nu nog geen oplossing voor. Als er een audit is geweest en er ligt een rapportage, wat let het een notaris dan om die bevindingen naar de toezichthouder te sturen? Als het goed is, heeft hij immers niets te verbergen.’ Van sommige zaken hoeft het BFT weinig te weten. Dat zijn zaken waarop een

notaris volgens de norm handelt. ‘Ik noem dat “groene waarnemingen”. Als er sprake is van een “rode waarneming” – een duidelijke overtreding van de norm of een structurele fout – dan wil ik als toezichthouder dat in het belang van het toezicht, en daarmee in het belang van het notariaat, weten. Als er sprake is van een “oranje waarneming” – er is mogelijk een fout gemaakt – dan kunnen we in overleg met de KNB kijken wat we met dit bespreekgeval aan moeten. Ik vind dat beide partijen daarbij voortdurend in dialoog zouden moeten zijn of de regelgeving nog wel doeltreffend is.’

EINDELOZE LIJSTEN

Welke concrete informatie moet straks worden aangeleverd? En door wie? Daarover zijn KNB en BFT momenteel nog in overleg. Oldenburg: ‘KNB en BFT vinden beide dat de nieuwe vorm van toezicht niet moet leiden tot het aanleveren van grote hoeveelheden informatie. Wij willen waken voor een Amerikaans systeem waarbij kantoren eindeloze lijsten met vragen moeten afvinken. Dit leidt zowel bij notarissen als bij de toezichthouder alleen maar tot werkbelasting, zonder dat het toezicht daardoor aan kwaliteit wint.’ Vermeulen vult aan: ‘Bij een goede samenwerking kun je elkaar goed aanvullen. Het toezichtstelsel en het peer review-systeem kunnen elkaar prima versterken, met respect voor gezamenlijke bevoegdheden en verantwoordelijkheden, en uitgaand van een gezamenlijk belang. Het BFT wil het notariaat niet meer dan noodzakelijk belasten.’ ■

WAARDEN EN NORMEN

Dick Ruimschotel, directeur van Compliance Management Consultants (CMC), geeft een reactie op de voorgenomen aanpak van het BFT. Ruimschotel houdt zich al vele jaren bezig met toezicht en handhaving en is bedenker van de Tafel van Elf (T11), een conceptueel kader voor nalevings- en toezichtsvraagstukken.

‘Het valt op dat het BFT zijn (nieuwe) toezichtstaak buitengewoon serieus neemt. Het wil risicogericht toezicht op persoonsniveau gaan uitvoeren en daarbij een grote hoeveelheid gegevens verzamelen. Wellicht is deze aanpak iets te serieus of te enthousiast. Met deze vergaande vorm van risicoanalyse en opvolgende acties gaat het BFT, toch nog een jonge en niet volleerde toezichthouder, veel verder dan een gewone toezichthouder. Normaal

gesproken is de wijze waarop mensen en bedrijven worden gevolgd en op risico’s worden beoordeeld toch iets reactiever, volgend op overtredingen dan wel volgend op tips, klachten of andere vermoedens. Het is de vraag of de voorgenomen BFT-aanpak effectief is en of er geen sprake is van disproportionaliteit van toezichtsbeleid (op het punt van verregaande risicoanalyse) en ernst van de risico’s.

Het lijkt mij verstandig wanneer het BFT zich eerst beperkt tot een toezichtsbeleid gericht op een adequate *follow up* van meer directe signalen. Pas als de risico’s groot blijken te zijn (zowel in omvang als ernst), kan men overgaan tot meer preventieve of proactieve monitoring via indirecte signalen of risico-indicatoren. Tegelijk zou de KNB er goed aan doen om niet alleen het BFT kritisch te volgen,

maar om de eigen branche actief in de gewenste richting te sturen. Te denken valt aan een mengeling van maatregelen met preventieve werking, zoals het versterken van het zelfbeeld met een grote mate van maatschappelijke en morele verantwoordelijkheid. Hiermee bewerkstellig je een bredere cultuuromslag voor het notarisambt, zodat het BFT minder te doen heeft. De werkverdeling zou zo kunnen zijn, dat de KNB – in jargon – het aantal “spontane nalevers” (van integriteit, kwaliteit en *compliance*) vergroot, terwijl het BFT zich richt op de wankelmoedigen, overtredingsgeneigden en overtreders. In termen van draagvlak zou de KNB zich moeten richten op de waarden en het BFT zich op de normen. Dat versterkt elkaar.’